

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-1

Brno 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Hlinsko – Kouty I. Oboustranně plošně retušovány hrot se čtyřmi přiloženými uštěpy (obr. 3, str. 23).
Cover Photography	Hlinsko – Kouty I. Bifacial point with four refitted flakes (Fig. 3, Pg. 23).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

rozboru se jednalo o čtyři ženy a jednoho muže. Hrobovou výbavu tvořilo celkem dvacet nádob, kostěné knoflíky s V-vrtáním, keramika, nátepní destička, štípaná industrie a zvířecí kosti.

Druhá etapa byla realizována v měsíci říjnu až prosinci v prostoru nové haly, kde bylo odkryto celkem 28 hrobů KZP, z nichž 25 lze spolehlivě datovat do této kultury. Hroby byly rozprostřeny do třech okrsků, dvou menších (na jižní a severovýchodní části skryté plochy) a většího severozápadního pohřebního okrsku. Ve dvou případech se objevily žárové pohřby, první byl rozptýlen do sídlištního objektu. Druhý žárový pohřeb se nacházel v jedné jámě spolu s kostrovým pohřbem a jednalo se tak o jediný birituální hrob na dosud prozkoumané části pohřebiště. Ve většině případů se jednalo o hroby žen ve věku od pěti do padesáti let. Výbavu hrobů tvořila převážně keramika, v několika málo případech kostěné knoflíky s tzv. V-vrtáním a lukostřelecké šipky (jako výbava mužských hrobů).

Vedle tohoto pohřebiště byly záchranným archeologickým výzkumem zjištěny relikty sídlištního areálu. Tvoří ho devět kúlových jam a tři objekty sídlištního charakteru. Kromě jedné jámy, která se nacházela v severozápadní části skryté plochy, byly všechny objekty a kúlové jámy situovány do východní části zkoumané plochy. Zmíněný samostatný objekt byl sekundárně využit pro žárový pohřeb jedince KZP.

Zdeněk Hájek, Alžběta Čerevková, Zdeněk Tvrďý

Resumé

Popůvky (Popůvky u Brna Cadastre; Brno-venkov District), area between Nová and Vintrova streets. Settlement. Bell Beaker culture. Cemetery. Rescue excavation.

PŘEROV (K. Ú. DLUHONICE, OKR. PŘEROV)

„Dolní újezd“. MMK II, KNP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: GPS: 49.4561800N – 17.4190486E, 49.4561519N – 17.4194025E, 49.4583208N – 17.4196064E, 49.4583278N – 17.4199175E.

Záchranný výzkum na této lokalitě Přerov – Dluhonice 2 byl zapříčiněn stavbou komunikace D 1 – 0136. Lengyelské osídlení (MMK II) reprezentuje 20 datovaných objektů (zásobnic, soujámí, hliník, apod.). Osídlení kultury s nálevkovitými poháry (KNP) bylo zastoupeno několika sídlištními objekty. Ve výplni menší jamky (objekt 155) sice nebyly nalezeny žádné

keramické zlomky, ale „pouze“ exemplář měděného sekeromlatu s křížovým ostřím.

Jakub Vrána

Resumé

Přerov (Kat. Dluhonice, Bez. Přerov), „Dolní Újezd“. Kultur mit mährischer bemalter Keramik II, Trichterbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. PŘEDMOSTÍ, OKR. PŘEROV)

„Díly“. MMK II. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: GPS – 49.4598272N - 17.4201536E, 49.4597853N - 17.4204325E, 49.4634811N - 17.4223853E, 49.4639275N - 17.4227714E.

V průběhu záchranného výzkumu na lokalitě Přerov – Předmostí 6 byly zkoumány sídlištní objekty (hliník, jamky apod.), které lze datovat do období eneolitu (MMK II).

Jakub Vrána

Resumé

Přerov (Kat. Předmostí, Bez. Přerov), „Díly“. Äneolithikum (MBK II). Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. PŘEDMOSTÍ, OKR. PŘEROV)

„Široký“. Lengyel, KZP. Sídliště, pohřeb na sídlišti, pohřebiště. Záchranný výzkum.

Lokalizace výzkumné plochy: S-JSTK /X:Y/ – 1136897.411 : 536130.934, 1136711.734 : 535956.116, 1136917.283 : 535983.981.

V březnu až prosinci 2017 prováděli pracovníci Archeologického centra Olomouc záchranné výzkumu na stavbě trase dálnice D1 – 0136. Na lokalitě „Široký“, označené pracovně jako *Předmostí 5*, bylo zjištěno osídlení z neolitu (kultura s lineární keramikou), eneolitu (lengyel, kultura se zvoncovitými poháry), doby halštatské (platěnická fáze kultury lužických popelnicových polí) a raného středověku. Na ploše 2,7 ha bylo prozkoumáno 393 sídlištních objektů a 41 hrobů z různých období. Lokalita se nachází na pravobřežní terase řeky Bečvy v nadmořské výšce 223–224 m. Ze západu a jihu ji ohraničují polní cesty a zahrádkářská kolonie, ze severu pak silnice z Předmostí do Rokytnice nad Bečvou.

Eneolitické osídlení reprezentují ojedinělé objekty datované do mladšího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou a pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů. Lengyelské osídlení bylo zastoupeno rozsáhlým soujáním, zásobní jámou a jámou s lidským pohřbem. Jednalo se o obj. 111 tvořený oválnou jámou s běžným zásepem, na jejímž dně byl však zachycen dětský pohřeb ve skrčené poloze na pravém boku, s lebkou položenou na levém spánku. U skeletu byly nalezeny tři keramické nádoby – hrnec, mísa na nožce a amfora. Pohřebiště kultury se zvoncovitými poháry bylo birituální a rozkládá se v pásu 160 × 60 m orientovaném ve směru severovýchod–jihozápad. Prozatím bylo vypreparováno 41 hrobů (kostrových 28, žárových 7). Většinou špatně dochované skelety byly nalezeny v obdélných či oválných jamách orientovaných ve směru sever–jih (14×), jiho-jihovýchod – severo-severozápad (6×), severozápad–jihovýchod (5×), východ–západ (5×), severo-severozápad – jiho-jihovýchod (4×), jih–sever (3×), severovýchod–jihozápad (2×), jihovýchod–severozápad (1×), v poloze na levém (9×) či pravém (8×) boku. Výbava hrobů obsahovala nádoby (85 ks; poháry, mísy, soudkovité hrnky, džbánky), štípanou industrii (7 ks), sekeromlaty (2 ks), nátepní destičku, měděnou spirálku, zlaté spirálky (2 ks), zlomky jantaru (5 ks; korálky) a kostěné korálky s V vrtáním (3 ks). Žárové hroby byly mělce zapuštěné do podorniční vrstvy, jako mělké jamky s nasýpanou kremací a nacházely se na okraji pohřebiště. Nejbohatší kostrové hroby ležely naopak ve středu pohřebiště. Jeden z hrobů kultury se zvoncovitými poháry obsahoval pro Moravu atypickou keramickou výbavu, která má analogie až v Karpatské kotlině, v okolí Budapešti v kultuře csepelské skupiny kultury se zvoncovitými poháry.

Marek Kalábek

Resumé

Přerov (Kat. Předmostí, Bez. Olomouc), „Široký“. Lengyel Kultur, Glockenbecherkultur. Siedlung mit einem Grab in der Siedlungsgrube, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

PŘÍBOR (K. Ú. HÁJOV, OKR. NOVÝ JIČÍN)

„Za Klenosem“. MMK IIc. Sídliště. Povrchové sběry.

Lokalizace zeměpisnými souřadnicemi: B = 49°05'99", L = 18°10'17" (<http://geoportal.cuzk.cz/>).

Sídliště se nachází asi kilometr jihovýchodním směrem od města Příbor na katastru příměstské části Hájov. Rozprostírá se na jižním svahu malého vrcholu v nadmořské výšce 305 m v bezprostřední blízkosti

areálu bývalé pískovny v polní trati označené na mapě Za Klenosem (obr. 8). Povrch této lokality tvoří jílovitá hnědozem, místy promísená písky, které jsou zhruba 30 cm pod ornici. Pod jižním cípem sídliště protéká potok Klenos, který pramení v trati Hrabůvka a napájí vodou nedaleké Hájovské rybníky.

Lokalita byla již v roce 1971 objevena neprofesionálním archeologem Jiřím Fryčem (Fryč 1985), který byl zároveň vedoucím Archeologického kroužku (AK) v Příboře. Polní plocha sídliště byla výrazně porušena zemními melioracemi, které byly v tomto prostoru prováděny v průběhu sedmdesátých let 20. století a vynesly na povrch mnoho pravěkých nálezů. V roce 1976 členové AK ve spolupráci s Okresním vlastivědným muzeem v Novém Jičíně, zastoupeným vedoucím archeologem PhDr. Emanuelem Greplem, prováděli zjišťovací výzkum, při kterém byly odkryty části pravěkých objektů. Na základě prováděné analýzy asi 3000 keramických zlomků jde o pozdně lengyelské sídliště (odpovídající MMK IIc), které Vratislav Janák spojuje s hornoslezskou skupinou Lengyelu IV (Janák 1995).

Broušené kamenné nástroje ani jejich části nebyly dosud nalezeny. Výjimkou jsou jen čtyři artefakty broušených trojúhelníkových pískovcových oblázků, které snad mohly sloužit jako hladítka. Domnívám se, že broušené nástroje mohly být přeneseny původními obyvateli na jiné vzdálenější sídliště. Také je možno zabývat se teorií, že byly v pozdějších dobách náhodně vysbírávány při obdělávání zemědělské půdy místními obyvateli a postupně zatraceny. Především další povrchové sběry, které byly na tomto území prováděny od roku 1971 až do roku 2017, přinesly velké množství nálezů štípané industrie, které nebyly dosud komplexně zpracovány. Cílem dalších navazujících příspěvků bude především stručné seznámení s nálezem štípané industrie a připomenutí této významné ojedinělé archeologické lokality, umístěné v předhůří moravskoslezských Beskyd. Předmětem úvodního příspěvku je na základě kreseb a popisu představit čtrnáct neporušených kusů a několik polotovarů štípané industrie šipek typu Štramberské – Krnov. V počtu nalezených kusů se řadí tato lokalita na přední místo v České republice. Uvedené šípky jsou zhotoveny ze silicitu glacienních sedimentů a fluvio-glaciálních rohovců. Na obr. 9: 1–11 jsou zobrazeny plošně retušované trojúhelníkové šípky s řapem a bočními vruby při bázi, obr. 9: 12 je trojúhelníková šípka se symetrickým trnem, obr. 9: 13 zářem ohně přepálená trojúhelníková šípka s poškozeným trnem při bázi. Na obr. 9: 14 je nakreslena trojúhelníková šípka s miniaturním trnem, na obr. 9: 15 poškozená šípka s vruby při bázi a odloženým hrotem. Na polní ploše výše uvedené lokality bylo nalezeno několik polotovarů šipek – viz obr. 9: 16–17, obr. 9: 18 – šípka s nevýraznými vruby při bázi. V blízkém okolí neolitického sídliště bylo také nalezeno několik šipek typu Štramberské – Krnov. Uvádím